

ten hozta, *őrnagy úr!* sem problémamentes: a balkáni zenei környezet még talán elfogadható lenne, ám az egyszerű emberek egyszerű létezését olykor közönségesen megragadó mozzanatok vitathatóak. A befejezés itt erős értelmezést sugall: az őrnagy kissé elmismásolt visszatérése után a falu népe közös elhatározásból végez az idilli nyugalom romba döntő alakokkal. A *Ki leszek én?* című retró esztrádműsor nem győzött meg arról, hogy a mai fiatalokat bármilyen módon is érdekelné vagy megérintené a hatvanas-hetvenes évek underground kultúrája, ám az énekesek közreműködése kellemes meglepetést jelentett. A Varga Ildikó rendezte *Egymás mellett* hasonlót ígér: mai problémákról akar beszélni a csoport improvizációiból kiindulva, ám a banális helyzeteket egyelőre nem sikerült tartalmas színházi jelenetekké sűríteni.

A találkozó legnagyobb lehetőségeket magában rejtő, ám a jelen formájában nem eléggé kidolgozott produkciója szintén Demarcsek Zsuzsához és lelkes csapatához fűződik: a Godot Előőrse játssza a performanszként meghatározott *Art-órát*. Az elsötétített drámaterembe fekete ruhás és -sapkás, fehérre mázolt arcú lények invitálnak, hogy odabent az időről és múlásáról elmélkedjenek szövegek, képek, mozdulatok, érintések segítségével. Tematikus és rejtélyes installációk sorát látja a tucatnyi, a tér közepére szorult néző, akik az óramutató járásával megegyező irányban követhetik végig a „percemberkék” privát történetét. Továbbgondolás után kiáltó, körvonalaiban is értékes, rendkívül inspiratív produkció.

Vona Éva jobban ragaszkodik a (jól) megírt szövegekhez rendezéseiben, melyek közül a legkiemelkedőbb a jelentékeny színészi alakításokat felvonultató *Liliom* volt. Molnár színművét a maga szerethető egyszerűségében, a jól játszható helyzetekre koncentrálnak adták elő a Sztanyiszlavszkij Ugrócsoporthoz tartozó tagjai. Problematikusabb volt a gimnázium aulájában és lépcsőházában bemutatott Schwajda-színmű, a *Mari*: a szocialista építőbrigád hétköznapijainak megörökítése akkor vehetett volna merészen abszurd fordulatot, ha a nemcserek következetesen vonulnak végig az előadáson. A diákok két darabon keresztül is ismerkedhettek a kommersz hatásmechanizmusával. A Charlotte Keatley írta *Anyám azt mondta, hogy ne!* négy generáció asszonyainak-lányainak édes-bús története: ebből a zsánerből születtek már jobb darabok az elmúlt évtizedekben, ugyanakkor a négy ifjú színésznő áldozatos összjátéka javarészt feledtetni tudta a sokszor túlbeszélt szituációkat. A kanadai Michel Tremblay *Sógornők* című darabjából átirat *Kaparjon és nyerjen* egy másik női közösségbe invitál: a szükségesnél harsányabbra hangolt előadás az egymással civakodó nők minidramáit kevésbé cizelláltan, lepusztult életüket annál hatásosabban mutatta meg.

Bizonyos értelemben rokon lelkeket ábrázolt az osztrák Werner Schwab is *Elnöknők* című drámájában, aminek zanzáját a debreceni színház tagja, Olt Tamás rendezte meg: Parti Nagy Lajos átirata azonban – nem meglepő módon – sokszor erősebbnek bizonyult a meglehetősen statikus színészi jelenlétnél. Pozsgai Zsolt *Liselotte és a május* című, kőszínházaink repertoárján is érthetetlenül sokszor előkerülő darabját szintén Olt vitte színre: a perfekt bohózat stílusban, jó ideig takkra működő előadás az utolsó harmadára egyszerűen kifulladásig, leleplezve a szöveg kínosan erőltetett megoldásait. Újabb tanulság: rengeteg múlik a rendező-tanár személyes ízlésén és ezzel összefüggésben a darabválasztáson.

Akkor már tényleg jobb biztosra menni, például egy szerethető mesével vagy egy korszerűsített klasszikussal. Az előbbire példa a Tomcsikné Császári Viktória rendezte *Bab Berci a városban* című Lázár Ervin-adaptáció, ami néhány technikai ügyetlenségtől eltekintve érzékeny és szellemes összefoglalását nyújtja a hirtelen nagyon más közegbe szakadt fiú kalandjainak.

A program ugyan Heltai Jenő műveként tüntette fel a *Naftalint*, azonban a Sztanyiszlavszkij Ugrócsoporthoz tartozó előadásának szövegét Mohácsi János írta, akinek egykori tanítványa, Vaszkó Bence vitte színre a jó ritmusú produkciót. Az alig egyórásra összerántott komédia a szó legnemesebb értelmében vett stúdium: a diákok a minőségi vígjáték megkövetelte pontosságot, koncentrációt, fegyelmet jól érzékelhetően megtanulták a próbafolyamat alatt, s a nézőnek ilyenkor végre nincs is más dolga, mint hálás közönségnek lenni.

Jászay Tamás

Diákszínház Pécsen

(átvéve: www.szin-jatekos.hu)

A pécsi Apolló Kulturális Egyesület március utolsó hetvégén rendezte meg az ODE dél-dunántúli regionális fesztiválját tizennégy csoport, kb. 150 lelkes diákszínjátész részvételével. Az Apollósok és a Szivárvány Gyermekeház stábjja mindent megtett azért, hogy szinte a semmiből – már ami az esemény anyagi hátterét illeti –, egy kitűnően szervezett és jó hangulatú fesztivállal töltsen meg e zegzugos terekben bővelkedő, nyolcvanas években épült kultúr-építmény játéktereit. Egyre inkább úgy tűnik, hogy színjátékosaink, rendezvényeink szervezői, egyesületeink és szövetségeink számára mindennél fontosabb, hogy élet-

ben maradjanak az amatőr színjátszás fórumai, de mindenekelőtt művelői: a csoportok. Ezt bizonyították az utóbbi hetek „bevállalós” fesztiváljai, köztük például az Impro Fesztivál „no-budget” döntője is Gyöngyösön. Útiköltség, nevezési díj, szállás hozzájárulás, stb. se tántorítja el diák- és felnőtt színjátszóinkat, hogy ott legyenek, együtt legyenek, hogy örüljenek, tapsoljanak egymásnak, hogy ne csak a saját szakmai értékelésükön vegyenek részt, és kérdezzenek, ha kell, és végül, hogy izgatottan várják az eredményhirdetést – ha versenyszerű a fesztivál. És Pécssett különösen örülni lehetett annak, hogy szinte mindig, mindenki kíváncsi volt a másik csoport előadására.

Már a balassagyarmati ISZN-en is éreztem, hogy a középiskolás korosztály előadásai (szép számmal képviseltették magukat ott is!) valamiért ma keményebben, élesebben szólnak, pontosabban olyan generációs feszültségekkel terhesek, amit utoljára a hetvenes évek közepe táján éreztem a magyar amatőr színjátszásban. Szinte alig fordul elő, hogy megírt darabot-művet választanak, s ha mégis, akkor addig tágítják e művek szellemi/lelki terét, horizontját, amíg az teljes mértékben át nem transzponálódik saját, elviselhetetlen „jövőképtelen” (zsűritársam, Perényi Balázs VMG-es előadásának találó címe) élethelyzetükre.

A játékosok már-már felnőttéretté (koraéretté!) vannak/voltak jelen ezekben a játékokban, hol megrendítve, hol pedig könnyesre nevetetve a közönséget. Pécssett szinte minden előadás elérte a jelenlétnek/hatásnak ezt a fokát, s minőségi rangsort csak olyan szakmai kritériumok alapján lehetett felállítani, hogy e belső/személyes hitelesség mennyire képes kitölteni a vállalt játék-kereteket, dramaturgiát és hogy van-e az előadásnak olyan „látósöge”, ahonnan mi, nézők is ráláthatunk egy generáció problémáira, görceire, önképére. Vagyis arra, hogy hogyan látnak ők minket, felnőtteket; mi őket, ők saját magukat és persze a világot, ami körülveszi őket: a múltat, a jelent és a jövőt. Ezért lett aranydiplomás és az ODE kecskeméti döntőjére továbbjutó a Kabócák Társulat *Vallomás* című előadása, mely Örkény egypercesek sajátos, néhol kongeniális átírata (rendezte Gál Éva); a Janus Sr. Csoportnak a Wedekind-darab (*A tavasz ébredése*) alapján magukra szabott *Tavaszcímzés* című előadása (rendezte, a színlap szerint, Gregory Oak – az álnév feloldása a tulajdonos szíve-joga); és a Muppet Show-MŰSZI *Az én nagyapám* című darabja, mely a nagyszüleinkkel kapcsolatos élmények, vonzalmak szeretetteljes és varázslatos megidézése, sok-sok humorral (rendezte Tóth Hajni).

A csoportok közül több is – a tizennégy fellépőből tizenegy! – valamilyen módon a Házhoz (Apolló Kulturális Egyesület) kötődik. Stettner Zoltán két, Tóth Hajni négy, Szalai Ádám ugyancsak négy előadást jegyez, illetve vett részt az alkotó folyamatban, ami, a végeredményt tekintve mindig egy közösség alkotásaként került elénk. Mindez jól mutatja, hogy Tóth Zoltánék igazi inkubátorházat működtetnek, ahol mindenki indíttatása, korosztálya, érdeklődése vagy személyes vonzalma alapján kiválaszthatja, hogy milyen csoportban és kinek a szakmai irányításával kíván dolgozni.

A zsűri a három arany mellett négy ezüst- és három bronzminősítést tudott odaitélni. Két produkció, a Vaklárma 2.1c különös diákesztrádja, a *Kék vizelet-3 – Lány a hídon* (rendezte Stettner Zoltán), és a Galéria 5.0 *Mono- és Sztereotípiák* (rendezte Farkas Attila) című térspecifikus, szinkronjátéka kapott különdíjat a bátor, de még nem egészen kiértelmezett/átgondolt színházi kísérletért.

Ha lehet egyáltalán összképről beszélni, akkor a pécsi találkozó csak megerősítette bennem, hogy ez a régió nagyon gazdag jó diákszínjátzó csapatokban, a korosztályt értő és belőlük építkező rendezőkben, színházpedagógusokban, akik számára a színjátékos nem valamiféle be sem vallott önmegvalósítás eszközei, hanem akik nagy empátiával igyekeznek a lehető legtöbbet felszínre hozni mindabból, amit a gyerekek csak nehezen, vagy sehogy se tudnának megfogalmazni, színházi közléssé sűríteni.

Regős János

Katartikus szembesülés

Országos Diákszínjátzó Találkozó, Kecskemét

(A beszámolót a Játékos című, interneten megjelenő folyóirat 2012/10-es számából vettük át – köszönet érte.

A szerk.)

Két és fél nap, húsz előadás, három helyszín, körülbelül 250 színjátzó – ezek a kecskeméti ODT döntő alapszámai. Mindenki mindent látni akart, vállalva az ezzel járó összes gyűrődést. Személyemben első ízben voltam az ODT-döntő vendége – köszönet érte a szervezőknek! –, és bár az MSZ-JSZ-elnökségre készülve volt szerencsém néhány diákszínjátzó produkcióhoz, ilyen töménységben még nem szembesültem e korosztály legkiválóbb színjátzó csapataival.